Ն՝ 1323 — 1882 ՅՈՒՆՎԱՐ 13 ՉՈՐՇԵՆԹԻ — ՊԵՏԻՆՃԻ ՄԷՆԷ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԷՐԵՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ԲՈԼԻՍԻՍԻՆ ԻԼՄԻՆԷ ՎԷ ՄԻԼԻՆԷ ՎԷ ՍԱԻՐԷՆԻ ՀԱՄԱՐ ԵԷՎԱՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԷՐ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՏՈՒԹԼԱՐԸ

Մէջիտիյէ 20 զուրուշտան

ՍԹԱՄՊՈԼ ԻՉԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 180 ղրշ.
Ալթը այլըգ . . . . . 90 »
Իւչ այլըգ . . . . . 50 »

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻՉԻՒՆ

Բօսթա իլէ իրսալ ղրուանճագլար իլիւն

Պիր սէնէլիք . . . . . 220 ղրշ.
Ալթը այլըգ . . . . . 110 »

30 Բարա

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՏՈՒԹԼԱՐԸ

Գէնէր սաթըրը իլիւն

1 վէ 2 վէ Շիւնէի պահիֆէյէ . 5 ղրշ.
Միւնէիւ սահիֆէյէ . . . 2 »

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ուսմուրու գազէթէյէ այիտ.

2 վէ Շիւնէիւ սահիֆէյէրէ . 6 ղրշ.
Միւնէիւ սահիֆէյէ . . . 4 »

Զիյատէ միւտէթթիյէն իլանաթա այրը բազարլըգ ղրուշ։

Մէվատտը նաֆիյյա տոյիր պէնալէր մէհճանէն գապուլ օլունանագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իտտէ օլունմայանագ։

30 Բարա

Խտարէխանէսի վէ մանթպասար, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սօգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 8 տէ տիր։ — Ղազէթանըն ումուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեանֆիյէյի մէվատտո հագգընտա, Միւտիրի զազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունանաղը կիպի, քեանֆիյէյի մէքեանթիպին տախի անընը նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 15 ՅՈՒՆՎԱՐ

ԿԻՒՆԼԻԻԹ ՀԱՎԱՏԻՍ

Մէսմուաթա կէօրէ, զաթը հաղրէթը Շէհրիեարի Ա.էմանեա իմբերաթօրընա վէլիի ահտընա վէ բրընս Պիզմարգա հէտիեէ օլարագ պէրլինէ պիր թազմ Արապ ամլարը իրսալ պուլունմուշտար տը։

—

Մարէլ Բոնրը պէհանրնա կէօրէ. Ինկիլթերրա խարիճիյէ նազրը Լօրա Կրանվիլ պէհան իմիշ տիր քի, Ինկիլիզ հիւքիւմէթի Մըսրը խորտիրնէ միւթթաֆըտ իւլմէայ պիր նօթա կէնտէրմէսի, ֆէնկիթերրա վէ Ֆրանսանըն միւթթէֆիգէն Մըսրրտա պիր մուամէլէի ասքերիեէ թէրա իմ. մէք նիյէթինտէ պուլունտուգլարընը անլաթմագ իսթէմէմիշ տիր։ Մէգբիր կէզէթանըն պէհանրնա կէօրէ, Ինկիլիզերրա իլէ Ֆրանսայը նըն թամր ու հարաքէթինի իզահ իմէք իւզրէ մէմուրը էճնէպիեէտ մուզիր Ինկիլիզ սիֆէրասընա պիր նօթա կէօնտէրիլմիշ իմիշ։

Տիկէր թարաֆտան իշիտիլիկնէ կէօրէ, Ինկիլիզերրանըն վիւքէա տարէլէրինտէ Մըսրը հագգընտա պիր տէրճէեէ գատար պիր էնարշէ մէվճուտ տըր։

—

Պերլինտէն ալաֆրանկա յունվար 15 թարիխիյէ շէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, բրէնս Պիզմարգ Ինկիլթերրա գապինէթոսու թարաֆընտան Մըսրը մէսէլէսինի տաիր էյրատ օլունան սիվալլէրէ, «Մէսէլէյի Մըսրիէէնին հալլինտէ տէվէթը Օսմանիէնին մուավէնէթինի թալեպ իմէքտէն պաշգա չարէ եօգտըր» ճէվապընը վէրմիշ իմիշ։

—

Նէօրլէանտա աթիտէքի ֆգրա օղունմուշ տըր։

«Ալտըղմըզ մալիւմաթա կէօրէ, թաղմինաթ մէսէլէսինին միւգաքէրաթը գաթի պիր իթիլաֆա միւնճեերը օլմուշ տըր։ Թիւրքիա՝ պու տէյնին թէմամը լա թէսվիեէսինէ գատար սէնէվի ֆայիզսիզ 12 միլեոն ֆրանգ թէհտիտէ իտտէճէք տիր։ Պու մէսէլէյը Օսմանը Ֆրանգաստանտան ախզ իթմէք իչիւն պիր բուս մուրախասը թալեպ օլունանագ տըր։

«Պու պատէքի մուգավէլէ Օսմանը վէ Բուս գօմիսէրլէրի թարաֆընտան իմզալանըգ, պէրաթ թատիֆ Մապէյնէ արզ օլունմըշ տըր։»

—

Կազէթ դը Ֆրանսէյնը Ա.թինա մուխպիրինտէն ալտըղը պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Դրալ Ֆօրժ՝ հուտուտ մէսէլէսինին հիւսնիւ թէսվիյէսինտէն տօղայը Տէրսաատէթտէ զաթը Շահանէյի զիյարէթ իմէյէ գարար վէրմիշ իտի։ Քէզալիք գրալը միւշարրէյ ին հազրէթլէրի՝ եէնի պիր նիշան իհտաս իտէրէք, պու նիշանը զաթը հազրէթը Շէհրիյարիէ իթա իտէճէք իտի։ Բօսթալար մէսէլէսի՝ պու թատավվուրաթը իճրասընը սուրէթը զալրը մուայէնէտէ թէէսիր իմիշ իմիշ։ Մէգբիր կազէթանընը մուխպիրի՝ պու հավատսի մէվսուզ մէնպատէն ալտըղընը իլավէթէն պէհան իմիշ տիր։

—

Աւսթրիանրն Գաթարօ ճիվարընտա իգամէ իմիտրի իւչ ֆէրզգի ասքերիյէսի Գրիվօյի ասքէրի իւզրինէ հարէքէթ իմիշլէր իսէ տէ, միւնհէզիմէն բիւճաթա մէճպուր օլմուշլար տը։

—

Էվվէլճէ քէշֆ օլունտուղու վէճհ իլէ, Եունան բօսթա խտարէսի՝ կէրէք Տէրսաատէթտէն վէ կէրէք Եանեա սէվահիլինտէ պուլունան տիկէր Օսմանը պէյտէլէրինտէն քէնտիսինէ կէօնտէրիլէն բօսթա յանթալարընը իւչիւնճիւ տէֆա օլարագ էլ տօգունարմագ սրզէն կէրի կէօնտէրմիշ տիր։ Շուրասը մուճիրաը տրգգտի տրը քի, պու ատէմը գապուլ մատտէսի սուս բուս տէվամ իտէյօր։ Եունան բօսթա խտարէսի՝ պու մէսէլէնին իպթիտասընտան պէրու Օսմանը իտարէսի թարաֆընտան քէնտիսինէ կէօնտէրիլէն միւթէատտտա թէպիրզաթա ասլա հէվալէի սէմմը իմիշտը։ Նիհայէթ Օսմանը բօսթա խտարէսի Եունան իչիւն արթըգ մէքթուպլար ախզ իմէմէլէրինի, վէ էճնէպի բօսթասը պուլունմայըգ մէքթուպլարընը անճագ Օսմանը բօսթասը յրսալի մէճպուրի օսն պիլտար Օսմանիյէնէ կէօնտէրիլմէք իւզրէ Եունանիսթանտան վիւրուտ իտէն հէր նէվի մէքթուպլարը գապուլ իլէմէմէլէրինի Օսմանը բօսթասխանէլէրինէ էմր իմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունմուշ տըր։ Մէ ատէ դ'Ա.թեն նամ Ա.թինա կազէթասընն պէհանրնա կէօրէ, Պապը Ա.ի՝ կէրէք Բուսէրիտէ վէ կէրէք Անատօլուտա քեահին մէվգիի միւսթէլիֆեատ շիմտիյէ գատար թէէսիս օլունմուշ օլան Եունան բօսթալարընընն էվվէլքի կիպի իշլէմէլէրինէ միւատտ իմէմէի թէհէննիս իմէմէյինճէ, Եունան հիւքիւմէթի պու պապատ միգսաքէրսթա կիրիշմէսէ բարէ օլմահաճագ տըր։

—

Բօսթալար մէսէլէսի հագգընտա Եունան մէճիսը վիւքէլա բէիսի Մ. Գումունտուրօսընն տուէլը էճնէպիյէ նէզարէտ մուգիմ սիֆէրասընա կէօնտէրտիի պիր նօթատա բէիսի միւշարրէյէհ տիյօր քի, «Պապը Ա.ի՝ Լարիսատաքի (Եենիշէհիր) Օսմանը բօսթախանէսինին գարատրլմասընա պիր մուգապէլէ օլմագ իւզրէ Թիւրքիատտա պուլունան բօսթախանէլէրի միզի գարամմըշ տըր։ Հիւքիւմէթը Եունանիյէ՝ Թիւրքիա իլէ Եունան պէյնինտէ մէվճուտ օլան միւնասէպաթը բախնէտար գըլան պէյրէ պիր միւնազանընն տէֆ ու բէֆի իչիւն առէլը մուազզամայա բէճա իմիշ իսէ տէ, չի փահտէ քի, Պապը Ա.ինին պու պապատ իմիթիլաղ իմտիկի թավը ու մուամէլէսինտէն տօղայը, տուէլը միշարրէյհիմին Տէրսաատէթտէի սիֆէրասը հիչ պիր հիւսնի նէթիճէ հուսուլէ կէթիրէմէմիշլէր տիր։»

Պատէհու Մ. Գումունտուրօս պու վագտա հագգընտա պաղը թաֆսիլաթ վէ իզահաթ վէրմիք տէն սօնրա մէգալէսինէ խիթամ վէրմիշ տիր։

Իզահաթը մէգբիւրէ՝ Պապը Ա.ինին իմիթիլաղ իմտիկի թէտպիրին բէք տէ հագգը օլմասընը կէօսթէրմէքտէ տիր։ Եունան գազինէթէսը եէնիտէն տուվէլը մուազզամայա միւրաճաաթ իտէրէք պու մէսէլէյի սուրէթը ճիտտիյէտէ նազարը տրգգաթա վէ ալմալարընը պիր Լիւրօքամէսէլէսի կիպի թէտգիգ իլէմէլէրինի տուէլը միշարրէյհիմէ բէճա իլէ իւմիտ պէհան իմիշ տիր քի Լիւրօքա տէվլէթլէրի Թիւրքիա իլէ Եունան պէյնինտէ մէվճուտ օլան միւնասէպաթը տիրգգաթա վէ գումրանա պիր գաչ սէնէտէն պէրու Բուսիատա ինճրասի մուամէլէթատա օլուպ, ախիրէն բօլիս թարաֆընտան բէք զիյատէ սրգգշարրլաղը ճիհէթլէ, մէմալիքը Օսմանիէնէ ֆիրար իմիշ վէ պիր պուչուգ սէնէտէն պէրու գալպ պանգնօթլար սիրմէքտէ իմիշ։ Բուս հիւքիւմէթի պու հալտէն խապէրտար օլարագ Լէհլիզերտէն իպարէթի օլան պու գումբանէալը էլէ կէչիրմէյի հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն իլիմիա իմիշ տիր։

Քեաղրտալարը չեզան քիմէ սէնաաթընտա բէք մահիր օլուպ, մէրգումը՝ իւզրէրինտէ չատանը հայրէթ պիր սուրէթտէ թագլտա իտիմիշ։ օլան Օսմանը բօսթա բուլլարընտան պիր մէճմուա (ֆօլէօֆէ) պուլունմուշ տըր։

Այէմանիատա վագը Դրուբ նամ մէշհուր թօր ֆապրիգասընտա պու արրատա 30000 ամէրէ չալըշմագտա իմիշ։

ՏԱԼԻԼԻՕՒԷ

Կարապետ էֆէնտի՝ Պէլիկրատ սաթանաթը Սէնիյէ սէֆարէթխանէսինէ պու տէֆա սաթաչէ թաներն օլունմուշ տըր։

—Պապը Ա.ի՝ Շարգի Բուսէրի հիւքիւմէթի թարաֆընտան Թունիսի գէրընան մէմուրիյինին թատաֆգինի պիր խալը վագթ թէէիր իմիշ իսէ տէ, պու քէրրէ մէմուրիյինը մէգբիւրէյի պիրտէն պիրէ թատիֆ իմիշ տիր։

—Թրապիզոն վիլայէթինտէ քեահին Ռիզէ, Ա.թինա, վէ Ֆուպա թէլէկրաֆ մէրքէզլէրինտէ պու քէրրէ բօսթա քիչատ օլունուպ եալընըզ մէքթուպ գապուլ օլունմադտա տըր։

—Պա իրատէի Ոէնիյէ զէրի մէն պարրլան էօրարրն Թիւտա ֆի լայէթինտէ պագը մահալլէրտէ գէր իսարէքտէ օլաբզը իսմիկ. պար օլունարագ, պուտրն ատէմը վուգուր Տախիրէյ Նէզարէթինտէն վիլայէթը մէգբիւրէյէ իշար գէլընմըշ տըր։

—Էվվէլճէ Եուզտրզըմպ վէճհ իլէ պու քէրրէ թէլէգրաֆ իսէն Տէրսաատէթ Թիճարէթ նազրը Բարիճ էֆէնտի հազրը օլարընը հալտէ քիչատ օլընմըշ տըր։

Պու միւնասէպէթլէ նազրը միշարրէյհ իլէ օտտի մէգբիւր բէիսը էվվէլի Ազարեան Ա.իտտակիս էֆէնտի հազրաթը վ. բէիսը սանի Սիւլէյման պէյ էֆէնտիթա բաֆիլարընտան պիրէր նօթգ իլրատ օլունմուշ տըր։

—Լէ՞ռալ ա՞ինալ նամ կազէթա՝ Թրբրհալա Հուտուտու իւզրինտէ քեահին Գօնիցա ճիվարընտա Օսմանը ասքերինին Եունան հուտուտընը կէչէրէք։ գարիյէի մէգբիւրէ միւթէպրտանընտան պիրինի ախզ ու թէվգիֆէ գալդրըզընը վէ ժէնէրալ Սուցօնըն թահգիգ մատտէ իչիւն օրատա իրգամ օլունըզընը եազըեօր։

—Եէմէն վալիսի Իսմայիլ Հագգը բաշանըն մէմուրիյէթինտէն ինֆիսալ իմիտիյինի տիւն եազմըշ իտի։

Վիլայէթը մէգբիւրէ վալիլիի իլէ զօմանտանըզընա Պաղտատ գօմանտանը իզզէթ բաշանըն թաներն պուլրլտուղու մէմուր տըր։

—Պիճիմէ մէմաքը Շահանէտ պուլունան բօսթա վէ թէլէկրաֆ մէրքէզլէրինի իրատ իմիտ իզրէ Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի թարաֆընտան թատ իմտրիկի պիր խարիթա պու քէրրէ մէվգբի ինթիշարէ չըգարըլմըշ տըր։

—Բուս գայմէսի թագլիա իմիմէտ իքէն էֆիրտընտան պիր իքիսի պու քէրրէ թէվֆիֆ օլունան պիր գալպազան գումբանեասը հագգընտա ալընան թաֆսիլաթը ախիրէեէ կէօրէ, պու գումբանեա պիր գաչ սէնէտէն պէրու Բուսիատա ինճրասի մուամէլաթատա օլուպ, ախիրէն բօլիս թարաֆընտան բէք զիյատէ սրգգշարրլաղը ճիհէթլէ, մէմալիքը Օսմանիէնէ ֆիրար իմիշ վէ պիր պուչուգ սէնէտէն պէրու գալպ պանգնօթլար սիրմէքտէ իմիշ։ Բուս հիւքիւմէթի պու հալտէն խապէրտար օլարագ Լէհլիզերտէն իպարէթի օլան պու գումբանեալը էլէ կէչիրմէյի հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն իլիմիա իմիշ տիր։

Քեաղրտալարը չեզան քիմէ սէնաաթընտա բէք մահիր օլուպ, մէրգումը՝ իւզրէրինտէ չատանը հայրէթ պիր սուրէթտէ թագլտա իտիմիշ։ օլան Օսմանը բօսթա բուլլարընտան պիր մէճմուա (ֆօլէօֆէ) պուլունմուշ տըր։

Գուլլանբլան քեաղրտալարընը պիր գըսմը Գալաթա գուլեսի ճիվարընտա պիր քեաղրտճրտան սաթընալընը օլուպ, Ֆիուսէտէքի մեչհուր քեաղրտ ֆապրիգասընա տա պիր չօգ քեաղրտ սրբարընը օլունմուշ իմիշ։

—Պիր ինկիլիզ վարօրը՝ եազըլարտա Աֆրիգա ճիվարընտա տերունինտէ 157 եէսիր պուլունան պիր Արապ կէմիսի թութմուշ տըր։

—Օսմատան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Պաթուման հիճրէթ իմիշ օլան պիր խալը խարամ եինէ պաթուման հիճրէթ իմիշլէր տի։

—Սթամպօլտան գէկտ. 11 թարիխիյէ Ամերիգաա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա նազարէն, խարիճիյէ նէզարէթի Մ. Բարսընը զաթլ իտէն Ա.ինին պիր սէնէյի միւթէճավուզ պիր զէմանտէն պէրու հապատա մէֆիաթ իմիշ օլաուզունը Ամերիգա սէֆիրինէ պէհան իյէմիշ տիր։

—Թիւնէյլն եօգարգի պաշընտա պուլունան մէյատանտա գալտըրըմ գարագ իւզրէ Ա.թընը Տարիէի պէյտարէյտէ պիր խանէ տէֆթէրի քիչատ օլունուպ տարէի մէգբիւրէ բէիսի իլէ թիւնէյ խարամ պիր խալը մէպղագայտ օլունմուշտար տըր։

—Եավերանը հազրէթը Շէհրիեարիտէ օլուպ, պէրաի մասլահաթ Մըսրը ազիմէթ իյէմիշ օլան Ահմէտ Բաթիր բաշա օրատան Հիճազ թարաֆընը ազիմէթ իմիշ տիր։

—Ա.աբիրի բէտիֆէտէն օլուպ, ախիրէն վուգու պուլան տավէթէ իճապէթ իմիշէյն քէսան՝ պու քէրրէ Հարպպէյ նէզարէթինտէն թօբլաթարըլմագտա օլուպ, պունլար պիրէր միւտէթը մուայէնէ իլէ սիրը նիզամիյէտէ իսթիխտամ օլունաճագ իմիշ։

—Գօլէրատան տօղայը ճիտտէ իլէ Տէրսաատէթ արասընտա գաթ օլունան մուխապէրաթ եէնիտէն թէէսսիս իմիշ տիր։

ԳԱՄՈՒՍԸ ՖՐԱՆՍԷՎԻ

ՖՐԱՆՍԸԶՃԱՏԱՆ ԹԻՒՐԲՃԷՃԻ

ԼՈՒՂԱԹ

Օսմանը մաթպասճըսը Մ.հրան Նազարեան էֆէնտինին նէյր իաէճէյինի պունատան ագտէմ եազարըզմըզ մէգբիւր լուղաթ քիթապընը Ցընճը ֆօրմասը պու տէֆա նէյր օլունարագ, պէհէր ֆորմասը 16 սահիֆէյի հավի օլտուղու հալտէ 40 բարա ֆիյաթլա հէր Օսմանը քիթապճըլարընտա սատըլմագտա տըր։

Սթամպոլ իչիւն 25ինճի ֆորմասը չըգընայա գատար վէ թաշրա իչիւն նիհայէթինէ գատար ապօնէ դապուլ օլունուպ, ապօնէ պէտէլի Սթամպոլ իչիւն 3, վէ թաշրա իչիւն մա բօսթա 4 պէյաղ Մէճիտիյէ տիր։

Մէգբիւր լուղաթ քիթապընա ապօնէ եազըլմագ իչիւն Սթամպոլոա Պապը Ա.ի ճատտէսինտէ 7 նումէրօլու Միհրան մաթպասընա միւրաճաաթ օլունմալը տըր։

2—2

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Ա.թաս Հէվա

(Պա՝ սապահ ինկիլ Բիւլիւրթիւրիւ)

Բարիզ 24 յունվ.

Գապինէթօ՝ դանուն էսասի թատիլաթընա տարի օլան լայէհասը գապուլ օլունուր իսէ, քէնտի հագգընտա տա էմնիեէթ մէվճուտ օլտուղունա գանի օլաճագ տըր։ Լիկէր մէգբիւր լայէհա գապուլ օլունմադ իսէ Մ. Կամպէթթա քէնտի վիւքէլաղդ զէմանընտա թէրթիպ ու թանգիմ օլունմուշ օլան գանուն վէ ըսլահաթ լայէհալարընը ատէթա պիր մէպուս կիպի մէճլիսէ արզ իտէճէք, վէ մէվգբի խիթապէթէ (բեմ) մէգբիւր լայէհալարը իրիդամ վէ միւտաֆէա իլէճեճէք տիր։

Տէլլալար գումբանիասը՝ պէրլ մէճթատա կէլէճէք թէավիյէի ումմար (գիրասօն) էանասընտա իճրրի թէէտիրաթ իչիւն թէատրիք իթթիխազ իմիշ տիր։

Վիէննա 24 յունվ.

Ցունվար 14ինէն պէրու Տամասգիատա հիչ պիր մուհարպէպէ վուգու սուլմամըշ տըր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Տիգրանեան հրաչագործ Մկրտիչ եպիսկոպոսը Աչճեան Արամ էֆէնտինին մաթպասընտա թապ իմտիրտիկի «Ապացոյց և Ցեսարան երեսնից Պատժոց» նամ բիոպէսինտէն տօլայը իքիսինին տէ թահսիթ իմիճամտա պուլունաղդ. լարը մալիւմ տիր։

Էվվէլքի կիւն մուամիլէյէնընն մուհաբէմէլերի բույէթ օլունուպ Մկրտիչ եպիսկոպոս 30 լիրա ճէզաի նագտիյէ վէ մաթպասաճը Ա.բամ էֆէնտի տախի 10 լիրա ճէզաի նագտի իլէ պիր այ մաթպասընը գարալը գալմասընա հիւքմ օլունմուշ օլտուգլարընտան, իքիսի տէ պու հիւքմի իսթինաֆ իթմիշլէր տիր։

—

Մեծ. էֆէնտի

Փիլիպուպօլսոյ Պատ. թաղ. խորհուրդն՝ տեղեկագրելով թէ քաղաքին ընիկ Աւետիս Մ. կարապետեան անուն ազգայինն 25 տարիներէ հետէ բացակայ գըտնուելով և ուր լինելն ոչ ոք գիտելով, Արևելեանրումելիի կառավարութիւնն վեցամսեայ պայմանաժամ մը սահմանած է, որպէս զի կամ յիշեալ ազգայինն և կամ ժառանգորդն, եթէ ունի, ց'այն վայր դիմեն 'ի Պատրիարքարանս և իրեանց սացուածոց տէր լինին, զի յետ սահմանեալ պայմանաժամու յիշեալ ազգայնոյն սացուածքն 'ի վաճառ դրուելով գոյացեալ դումարն նորա անդր 'ի փիլիպուպօլիս գտնուող եղբարց պահի բաժանուի, կը խնդրէ որ Պատրիարքարանիս կողմանէ 'ի գիտութիւն սրոշմանդ Ազգային բարգրութեան միջոցաւ մի քանի լանգամ հրատարակուի։

Խորին չնորհակալեօք սրտի մնամ

Աղօթարար

Պատր. փոխանորդ

Գէորգ Ծ. վ. Բ...ան

'ի Պատրիարքարան

Հայոց Գում—Գարու

30 դեկտ. 1881 — 3—3

ՉԻԹԼԻ ՄԱՏԷՆ ՍՈՒՅՈՒ

Լօթէտէն պէրու ֆախտէ ու հայրիթի ումմանա մալիւմ օլան վէ ֆագաթ արանքպ պուլունմաեան Զիթլիներն չիֆալը մատէն սույու՝ հէքիմէրէ մուայէնէ վէ թատտիգ իթթիրլտիկինտէն սանրա չիչէրէրէ վազ ու թէմէրը օլունարագ վէ Պրուսա խաթթինէսի մէնֆաաթընա օլարագ եէնիտէն ֆիրուխթ օլունմաղա պաշլամըշ տըր։

Տէքօղթօսը՝ Գալաթատա Մէհմէտ Ալի բաշա խանընտա ալթ գաթատա Մ. Ֆէրմանեան էֆէնտին 1 նօմէրօլու մագազասընտա պուլունմաղլամիւպպէսընա թաչիպ օլան զէմաթը մագազասի մէգբիւրը թէշրիֆ իթմէլերի իրան օլունուր։

10—9

ԻԼԱՆԸ ՄԻՒՀԻՄՄ

Սթամպոլտա Ֆինճանճըլար էօգունտա վագը մուճեատէն ինչա օլունմուշ օլան Շարգ Ճարշըսընտա Պօն Մարշէ նամբ իլէ մարուֆ 20 նումէրօ 3 պապ մագազաներն սահիպլերի՝ բաղպէթլու միւշթէրիներինէ պէրվէճճը աթի իլան ու պէհան իտէրլեր։

1° Եբլայը միւնասէպէթիյէ, 1882 Յունվարը 2ինճի ճումա երթէսի կիւնինտէն իթիպարէն պիր այ միւտտէթ իչիւն 100 ղուրուշտան եօգարը մալ սաթըն ուլանլարա եվվէլքի ֆիթթ իւզրէ ֆիրուխթ օլունաճագ իսէ տէ, լիրա 107 եէրինէ 120 ղրշտան ախզ օլունաճագ տըր։

2° Մէգբիւր մաղազալարտա պուլունան մալլէր պէր վէճճը աթի տիր։

Զուխա, գազմիր, ֆասոնէ, բալթօլուգ վէ սարէ վէ ամէրիգան, խասա, տէօշէմիլիք պասմա, խալը, քէչէ, վէ Օսմանը քէչէ վէ խալըսը։ էլպիսէլիք պասմա, հէր տիւրլու եունուզ վէ իբէքլի մալլար։ գատիֆէլէր, ճանֆէս, մանթօ, վէ իբէք վէ գատրն իչիւն հազրը էսվապ, էսպապլըգ գումաշլար վէ էլբրաքեարի միճէվհէրթ թագիտէրի, միւսքիրաթ, գօնեագ վէ Շամբանիա վէ չարապ վէ թաթլը վէ հէր նէվի էչեան սարէ։

3° Թարիխի իլանան պիր այ սօնրա եանի Յունվար 31ինէ իշպումալար իւզրինէ սգօնթօ օլունմուշ օլան 100տէ 13 ռէֆ օլունուպ՝ երինէ էսկի մինվալ իւզրէ լիրա 107յէ գապուլ օլունաճագ տըր։

8—4

ԻԼԱՆ

Պու քէրրէ իտարէխանէլէրիմէ մաղազալարըմը Գալաթատա Մահմուտիյէ սօգաղընտա վագը 23 նիսանէրօլու մաղազատան ըմթամպօլտա Պաղչէ գաբուսունա ճէլալ պէյ խանընտա եէրգաթընտա պէյ նօմէրօլու մաղազայա նագլ իթթիկիմի բաղպէթլու միւշթէրիլերիմէ խապէր վէրմէքլէ քէսպը ֆախր էյլէրիմ։

Մաղազատա Մահօն, Բալիսանդր, ճէվիզ։ Մէյէ վէ ղալբիհիմ թախթալարը, Բարքէ թապիր օլունան տէօշէմէ թախթալարը սաթըլմագտա վէ պու մալլէր իւզրինէ գօմիսիօն տախի իճարա իտիլմէքտէ տիր։

ԵՕՀԱՆ ԳՆԷԹԷԼ

8—8

ԱՀՎԱԼԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՑԷ

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ ՎԷ ԱՄԵՐԻԳԱ

Գ

Բանամա գանալը մէսէլէսին-տէն, պիր հարպ զուհուրի իհթիմալին խարիճինտէ պուլունտուղունու պէյանտէն սօնրա, իլին եա սուլհէն թէսվիրէ իտիլմէսի, վէ եախօտ սիւքիւթ բէրտէսի իլէ իւսթիւ էօրթիւլմէսի ճիհէթլէրինտէն տախի, էվվէլքինին տահա զիեատէ իհթիմալտէն պուլունտուղունու պէէան իլլէտիք։

Սուլհէն թէսվիրէ իտիլմէսի, Միւճթէմէյի Ամերիգա հիւքիւմէթինթէքիճի ինկիլթերրա տեվլէթի թարաֆընտան բէտտ իտիլտիքտէն սօնրա, թէքբարէն անքն իւզերինէ իսրար իտիլմէսինտէն նէչէթ իտէհէյի մէմուլ օլունմագտա սրը։

Եօգ էկէր Միւճթէմէյի Ամերիգա հիւքիւմէթի, ինկիլթերրանքն բէտտինտէն սօնրա պիասպիւթիւն սիւքիւթ իտիպ պիր թարաֆա չէքիլմէք իսէ, պունտան պիր կիւն իքի տեվլէթ պէնինտէ պիր պիրուտէթ հասըլ օլաճաղը մուխթարասը պագը գալմըշ սաեբլաճաղընտան, պուհալ։ հիչ պիր ասայիշբերվէրին իշինէ կէլէմէզ։

Տեվլ քի պու եիզտէն պիր կիւն ինկիլթերրա իլէ Միւճթէմէյի Ամերիգա տեվլէթլերի պէյնինտէ միւճերրետ պիր մուհարեպէ վրգու պուլաճաղը գօրգուսու իշիւն, իրա պու միշէվվէշ հալտէն իսթիֆնատէ իտիլերէք, Էվրօբաճա պագը դարըշզուզ մէյլիեաթընա պիր նէվի ճեսարէթ վերիլմէսի գօրգուսու իշին։

Ֆագաթ Միւճթէմէյի Ամերիգա հիւքիւմէթինին, պու մէսէլեյի պիր քերրէ մէյտանա եուվարլատրգտան սօնրա, հէման իւք բէտտիյէ ճէվապը իլէ էթքիլերինի Թրըլյրպ եէրինէ օթուրաճաղը բէք տէ իհթիմալտէն պուլունմատրընտան, ե նիտէն մուխապէրաթա գարու աշըլմասը, վէ նիհայէթ սուլհէն իշէ պիր գարար վերիլմէսի, հէրսինտէն զիեատէ ազէ մուվաֆըգ կէօրիւնմէքտէ տիր։

ՄիւճթէմէյիԱմերիգանընէֆսինէ կիւճ կէլէն նօգթա հանկըսը օլտուղունու սէօյլէտիք։

Բանամա գանալը աշըլտրդընտա, Միւճթէմէյի Ամերիգա հիւքիւմէթի, անքն իւզերինէ նէզարէթ (գօնթրօլ) իթմէք իչիւն, թէք պիր ասքեր պիլէ մահէլլի մէզպուրա կէօնտէրիպ օրտտա եէրլէշտիրմէնէ միւգթէտիր օլամատրը հալտէ։ Ինկիլթերրա տանանմասը իսէ, իսթէտիյի վագէթ մէգքիւր գանալըն իքի թարաֆ պղրզլարընը տախի թուրմատա միւգթէտիր օլուպ, Շըմալի վէ ճէնուպի Ամերիգանքն հեր իքի թարաֆ սէվահիլի, ատէթա ինկիլթերրա տեվլէթինին մերհամէթի թահթընտա պուլունաճաղը։

1830 սէնէսինտէ, իքի տեվլէթլեր պէնինտէ ազտ օլունմուշ օլան ահտնամէնին, Միւճթէմէյի Ամերիգաեա աղրը կէլէն էն պէօյիւք նօգթասը պու տուր։

Ամերիգալլար տէրլեր քի, պիզ Էվրօբալլարը հիչ պիր իշինէ գարըշմատրզմըզ կիպի, Էվրօբալլար տախի պիզիմ իշիմիզէ դարըշմամալը տըրլար։

Ֆագաթ Ամերիգալլարքն, նէֆսի Էվրօբատա հիչ պիր միլքլերի պուլունմատրը հալտէ, Էվրօբա տեվլէթլերինտէն չօգլարընքն, նէֆսի Ամերիգատա բէք պէօյիւք միլքլերի պուլունմագտա տրը։

Պու հալտէ, Էվրօբալլարքն պիասպիթիւն Ամերիգա իշլերինտէն էլ չէքմէլերի նա՞սըլ գապիլ օլապիլիր։

Քնզալիք Ամերիգալլար իտտաա իտիեօրլար քի, Ինկիլթերրա տեվլէթի, տիւնեանքն հեր թարաֆընտան Հինտիսթանա կիտիլեմէք եօլլարը թուրմուշ, վէ օնլարա իսթիհքեամ վերմիշ օլտուղու հալտէ։ Միւճթէմէյի Ամերիգա հիւքիւմէթինին, նէֆսի Ամերիգատա օլ տէրեճէտէ էհէմմիեէթի պուլունան Բանամա գանանլանա եանաշմասը պիլէ մէն իտիլմէսինէ, վէ հաթթա մէգքիւր գանալըն պիասպիթիւն ինկիլթերրա տեվլէթի տօնանմասընքն մերհամէթի թահթընտա պուլունտուրմասընա նէ՞ հագգ վար տրը։

Պու հագգը ինկիլթերրայա վերէն, 1830 սէնէսինտէ Միւճթէմէյի Ամերիգա պիզզաթ քէնտիսի իտի։

Ֆագաթ չիմտի մէգքիւր հիւքիւմէթ, 31 սէնէտէն պէրու իշլերին տէյիշմիշ օլուղունու մէյտանա գօեարագ ահտնամէնին տախի տէյիշմէսինի թալեպ իտեեօր։

Վագա հիչ պիր ահտնամէ, 30 40 սէնէտէն սօնրա իշլերին ասլա տէյիշմէմէսինի քէֆալէթ թահթը նա ալարագ ագտ օլունմազլար։

Ֆագաթ հիչ պիր ահտնամէնին տախի էպէտի սուրէթտէ եաշաեաճաղը տա քէֆալէթ թահթընա ալընմամաեաճաղընտան, էկէր ի չին էսասը պիր հագգը սահիհ իսէ, զարարտատէ օլան թարաֆը պիր կիւն անքն թատիլինի (չափաւորութիւ) թալեպ իլլէմսինէ գարչը կէլինմէմէլի տիր։

Անճագ պագը Ամերիգալլարքն զալրէթի իւզրէ, Էվրօբա տեվլէթլերինին վէ ալել խուսուս Ինկիլթերրա տեվլէթինին պիասպիթիւն Ամերիգատան սեեաղընը քեսմէք իտտաալարընա տախի, հիչ պիր հագգ բէնկի վերիլմէզ։

Զիւնքի Ամերիգա, եալքընզ Ամերիգալլարքն տէյիլ տիր։

Միւճթէմէյի Ամերիգանքն պուլունտուղու Շիմալի Ամերիգա գըթաընտա, տեվլէթի միշարիլէյհին, Բուսիա տախի իշինտէ օլտուղու հալտէ, հէման թէքմիլ Լվրօբա աշագիսինէ եագքն, վէ եալքընզ Ֆրանսա տեվլէթինին սն պէշ միլի գատար արագիսի պուլունմագտա իսէ, Ինկիլթերրա տեվլէթինին Ամերիգատա պուլունան արագիսի տախի օնտան անճագ ճիզի պիր չէյ ազ պուլունմագտա տրը։

Էկէր պէօյիւք պիր ֆարգ վար իսէ, օ տախի նուֆուս ճիհէթինտէ տիր։

Ֆագաթ Ինկիլթերրանքն, ճէնուպի Ամերիգատա օլան մէնֆաաթը թիւճճարիեէսի ճեսամէթի, մէգքիւր նուֆուս ֆարգընքն էհէմմիեէթինի տէ խայլիտէն խայլի թէնգիլ իլլէմէքտէ տիր։

Վէ մատամ քի Բանամա գանալըքն աշըմասը իլէ, կէրէք Շիմալի Ամերիգանքն վէ կէրէք ճէնուպի Ամերիգանքն պիրիպիրինէ եանաշան մահէլլերինտէ, մէնաֆիի թիւճճարիեի կէրէի կիպի պէօյիւթմէքտէ տիր, իմտի, Ինկիլթերրա տեվլէթինի, Ամերիգատան վէ այլ խուսուս Բանամա հիհէթինտէն գօմագ գապկ օլսա պիլէ հագգ օլամագ։

Անճագ այնի սեպեպլեր իլէ, Միւճթէմէյի Ամերիգա հիւքիւմէթինի, ասքերիճէ վէ թիճարէթճէ օլ գատար էհէմմիեէթի հայիզ պուլունանճագ Բանամա գանալընան գօմագ տախի, Ինկիլլեր իչիւն հագգը պիր թարիգ սաեբլամաեաճագ տրը։

Իմտի մուհարեպտէն պու գատար նէֆրէթ կէթիրէն, պիթիւն մէնֆաաթլարը սուլհ ու սալահը պագասը էսասը իւզերինէ իպնա իտէն, վէ էվլատ վէ գօճա սահիպէսի պուլունան գատընյարա հէբսինտէ զիեատէ մէրհամէթ կէօսթէրէն Ինկիլթերրա վէ Միւճթէմէյի Ամերիգա տեվլէթլերի տախի, հագգը բէք գօլայլըգլա մէյտանա չըգարըլապիճէք պէօյէ պիր տավայը սուլհէն ֆասլ իտէմէտիքլերինտէ, պաշգալարը արթըգ նէլէր եարմամալը տըրլար։

Ամերիգալլարքն իտտաալարընա գարը, Ինկիլիզլերին պաղգա պիր ճէվապլարը տահա պուլունուեօր։

Շէօյլէ քի, 1830տա ագտ օլընան ահտնամէ եալքընզ Բանամա պօղազընա ասքեր սեվգ օլունմասընը մէն իտիպ, հալ պու քի տօնանմա սեվգինէ պիր մանի կէօսթէրմէմիշ տիր։

Ֆագաթ տօղրուսունու սեթլէմէք իչիւն պու միւսաատէ Ամերիգալլարքն խայրընա օլմաեաք եինէ պէօրէյին գարմագը թարաֆը Ինկիլիզին սէհմինէ տիշլեեօր։

Շէօյլէ քի պունտան էվվէլ տախի իֆատէ իլլէմիշ օլուղընմուզ սուրէթտէ Միւճթէմէյի Ամերիգանքն Ինկիլթերրա տօնանմասընա գարշը գօեաճագ մէվմուտ տօնանմասը պուլունմատլընան իլք համլէտէ Ինկիլթերրա տօնանմասը պօղազքն իրի թարաֆընը տախի զապթ իտէրէք օրատա եէրլէշմէկէ միւգթէտիր օլապիլիր վէ արթըգ մէգքիւր տօնանմանքն օրալարատան տիշարը չըգարըլմասը նէ սուրէթլէ իճրա օլունապիլիր, օրասընը քիմսէ պիլէմէզ։

Իմտի պու միւսաատէտէն Միւճթէմէյի Ամերիգայա պիր ֆայիտէ հասըլ օլմատըգտան գաշգա մուզայիրի օլարագ քիւլլի մաղարրաթ տախի հասըլ օլաճաղը թապիի կէօրիւնիր։

Շու հալլերտէն աշիքեար օլտրը իւզրէ, նէ Միւճթէմէյի Ամերիգա հիւքիւմէթինին Էվրօբալլարը Ամերիգա իշլերինտէն տիշարը գօվմաեա հագգը վար տրը, վէ նէ տէ Ինկիլթերրա, Բանամա պօղազը ահտնամէսինի, նօգթասը նօգթասընա պագը սագլամաեա պիր հագգ գազանապիլիր։

Էկէր մէսէլէ սայիր տեվլէթլեր գէյնինտէ մէվճուտ օլսա եախօտ պիր թարաֆը տիկէրինտէն չօգ գուվվէթի պուլունսա պու հագգ սեօզիւնիւ գալմէմ պիլէ ալմազ իտիք։

Ֆագաթ Անկլօ—Ամագսն գանը թաշբեան Ինկիլիզ վէ Միւճթէմէյի Ամերիգա միլլ թէրինին սուլհ ֆէտտա իլլէմէեէճքբէք ազմէնֆաթլարը պուլունտըգվէ թապիլէթ Հալի քէսպիթմիշ օլան բօլիթիգայի ումումիյէլերի, պու հագգ լուղէթի տիվարընը քէնտիմիզ սիքէր ալմամըզա թէքմիլ պիր ճէսսարէթ վիրմէքտէ տիրլեր։

Ամապամա մէսէլէսինտէ օլտուղու կիպի իշպու Բանամա մէսէլէսինտէ տախի պու իքի ազիմ միլլէթլերին տիկէր միլլէթլերէ պիր տերսի քէպիր վերեճէքլերինի գավիհն մէմուլ իթմէյիեիզ։

Վէ պու նէթիճէեէ նայիլ օլապիլճէք եալքընզ պիր թարիգ վար տրը։

Պու թարիգ տէ Բանամա գանալընքն հարպ վազթինտէ պիթարաֆ իլան իսթիմէսի իլէ, նէ Միւճթէմէյի Ամերիգանքն նէ ինկիլթերրանքն վէ նէ ահտ սայիր հիչ պիր տեվլէթին, կէրէք գարատան վէ կէրէք տէնիզտէն ասլա մէգքիւր գանալա եանաշմամալարը թարիգի տիր։

Ինկիլթերրա վէ Միւճթէմէյի Ամերիգա տեվլէթլերի նիհայէթ պու էսաս իւզերինէ պէյնկլերինտէ իչի թէ՝ վէյէ էյլէմիքլերինտէ, սայիր հիչ պիր տեվլէթին պունա գարշը կէլեճէքլերի իհթիմալտէն կէօրիւնմէզ։

Բանամա գանալը։ Միւմկիրէ գանալը կիպի սըրֆ ումուրու թիճճարիեէ մախսուս պիր վարիտաթ օլաճագ տրը։

Ինկիլթերրա վէ Ֆրանսա մէմալիքլերի պէյնինտէ տէնիզ ալթընտան աչըլաճագ մէֆրէթ թընէլ տախի պու գապիլտէն օլաճագ։

Վէ էկէր էն մէտէնի տեվլէթլերին գուվվէթլերի տախի մէտէնիեէթին բուհու օլան իլմ ու թիճարէթ էսէրլերինի մուհաֆազա վէ թէշվիգ իտէճէք եէրտէ անքն խարապընա իսթիմալ օլունաճագլար իսէ, ութանարզըմզտան եիզլերիմիզի գաբաեարագ, վահշիլիքտէն էօթէեէ հէնուզ բէք տէ եալարմըշ պուլունմամըշմըզը քէմալի մահհուպիեէթլէ իգրար իթմէլիեիզ։

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

ԿՈՎԿԱՍ

Դըթաի մէգքիւրէ մուխպիրիմիզտէն կէլէն մէքթուպ տրը։

Տփղիս 28 դեկտ. 1881

Խմբագիր Տէր։

Նախորդ նամակաս մուռացայ յիշատակել Ձեզ մի ուրախառիթ տեղեկութիւն, կրթական մի նոր ընկերութեան մը հաստատութեանը մասին։ Այդ ընկերութեան անունն է «Հայոց Բարեգործական ընկերութիւն Կովկասում» որոյ նպատակն է Կովկասու և Անդրկովկասու Հայ ժողովրդեան մէջ կրթութեան ծաւալմանը նպաստել և ջնիթապես օգնել նոցա, արդէն դտնուած ազգ. փարժարաններն պահպանելով, նոր դրպրոցներ հիմնելու նպաստելով, ժողովրդեան մէջ այուեստներու տարածման օժանդակելով, ուսանողաց ձեռնտուութիւն ընելով, ժողով դէ ընթերցանութեան համար գրքեր և պարբերական հրատարակութիւններ իրատարելով, տպարան, վիմագրատուն և ընթերցարաններ բանալով, հիւանդանոցներ և բարեգործական հաստատութիւններ հիմնարկելով, հանրային աղետից, (սով, հիւանդութիւն, հրդեհ, և ըն.) մէջտեղի տառապելոց և ազատելոց օգնելով, և ն.։

Այդ ընկերութիւնն իւ գործ դընելու համար իւր նպատակը, զոր եթէ ներէ իւր կարողութիւնը՝ պիտի ընդարձակէ ամենուրեք ուր որ Հայեր կը գտնուին, ոչ միայն կառավարութենէն թոյլտուութիւն ստացած է, այլև ի հարկին Ռուսիոյ կառավարութեան աջակցութիւն ու օժանդակութիւն ալ վայելելու խոստումառած է իր ջողութիւն և իկատարումն իւր բարեգործական նպատակին, առ որ Էջմիածնայ վեհ. Հայրապետն ալ ըստ խընդրանաց մեր՝ ընկերութեան հիմնադիր անդամոց, իւր բարձր հովանաւորութիւնը չնորհել բարեհաճած է։

Այն Բարեգործական ընկերութիւնը՝ որոյ հաստատութիւնը հազիւ թե քանի մը ամիս կայ, այժմէն բազմաթիւ պատուաւոր անդամներ ունեցած ըլլալով սկըսած է պատկառելի դրամագրելու մը գոյացնել, և որ վերջերս ի Տփղիս իւր ըրած մէկ նիստին մէջ ընդ նախագահութեամբ Պ. Աղեկսանդր Անանեանցի, ի մէջ այլոց որոշած է Էջմիածնայ վեհ. Հայրապետ Գէորգ Դ. Կաթողիկոսն և Կ. Պոլսոյ Ամեն. Ներսէս Ս. Պատրիարքն իրրև պատուոյ անդամ յատկացնել։

Մինչ այսպէս Ռուսահայոց մէջ կրթական պաշտօնիս նոր ընկերութիւնք հեռագնետ երևան կելնեն, ցաւալի է որ Թուրքիոյ մէջ մինչոյն պաշտօնին կոչուած և իրազմաց հետ ամենուն համակրանքն ու աջակցութիւնը վայելող «Հայոց Մինացեալ Ընկերութիւն» սկսած է անկման վիճակի մը ենթարկուիլ։ որոյ այժմու գտնուած դառն և տաղնապագին կացութեանը նկատմամբ այս կողմերն հասնող տեղեկութիւններն ոչ նրուազ տխուր և յուսահատական են։ Ցաւալի է տեսնել այդ և որ ամենամեծ վատահութեամբ, կամ ասելի ճիշդն ասելոյ համար, յանձնապատասխանութեամբ ընկերութեան գլուխ անցնող տնձինք, խել մը չարիդներ յարուցանելէն յետոյ, իրենց առաջին քայլին մէջ անկարողութիւնին զգալով, ի փախուստ դառնալ կամապարեն, և այսու՝ Մինացեալ ընկերութիւնն ալ այսօր անհասատ և յեղյեղուկ վիճակի մը մէջ ձգելով, պատճառ կը լինին որ յիշեալ ընկերութեան ղեկուեալու համար Ռուսաստանի մէջ պատրաստ կեցած մեծագումար

ԳԱԹԻԼԻՆ ԳԸԶԸ

(1522 Նոյեմբերեան դէպքեր)

«—Նէ վագթ իսթէր խէնիվ պէնիզ Պիվ ըլսթըմընտաքի քէրէսթէ թիւճարընա կէօթիրիրիվ. հէր նէ չարթլա իսթէր իսէ քէնտիսինէ սահարգքար վէ եաղընը օլաճաղմ. . .

«—Գուհան քէնտիսինէ սէօյլէմէյինիվ —պաղրրսը պանքէր կիլէրէք. —Իհթիմալ քի պու սէզուհնիվի բէք գիյատ սուի իսթիմալ իսէր. . . Լաքին սիզին մէնաֆիինիվ իւզերինէ պէն մէրգում թամամքեար ատամ իլէ սէյլէշէէիմ, վէ ինսանլըճա չարթլար իսթիհսալինէ չալըշաճաղմ. . . Իքի մէմուրիյէթտէն հիչ օլմազա ալթը պէն ֆրանգ ալընմալը տրը. եօլ վերտիկի իքի՝ մէմուրլարա տէօրթ պէն վերիյօր իսի. . . Իհթիմալ քի պէն Է+Է= գօբարապիլիրիմ, լաքին չօգ զահմէթ չեքէէյիմ. . .

«Էրթէսի կիւնիւ Մ. Աչիլ Վէրտիէ իքի պէն սէքիզ եիւզ ֆրանգ մասալա պէնի օլ մէմուրիյէթլէրէ գապալ իթտի։ —Ագրապալարընը պուլունան պու ղէնկին ատամ՝ քէնտի պէպիք մէմուրընը զաթէն բէք տուն օլան մասալը իւզերինէ պու սուրէթլէ իքի եիւզ ֆրանգ տահա գազանմագտա իսի. . . Զէնկինիվք էյի չէյ ամմա ալիճէնապանէ գուլլանմայը պիլմէյի տիր. . .

«Վալիտէհիկիմ, հէման պիր սէնէտէն պէրու պու պէպիք թիւճարընը քահհեաը պուլունմագտայը. Էկէր շու եէնի մէմուրիյէթիմ հագգընտա տահա էվվէլ պիզ թափկլի մուլիմաթ վերմէմիմ իսէ, սէպէպի շու արը քի, էվվէլ պէ էվվէլ շու էօմրէ պաշմագ վէ էթրաֆընա պուլունուպ հէնուզ ուզուն միտտէթ պիրլիքտէ եաշայաճաղմ ատամրը անլամագ իսթէր իսիմ։

«Էվվելա էֆէնտիտէն պաշլայալըմ։ Գու ատամ պէպիք վէ գավի իլ պլունիէ վէ պիր տէլիգանը կիսի տօղրու եիւրիւր պիր ատամ տրը. Էկէր պէր միթատա չէհրինտէ պիր սէրթլիք վէ էմնիյէթսիզլիք պլամէթի օլմադան եիւզիւ կիւզել տիր, լաքին պու պլամէթ մումմիլէյհի խօր կէօթէրմէքտէ վէ էնտիչ վերմէքտէ տիր։ Մ. Վէրտիէ էլլի պէշ պլթմըշ եաշընտա իսէ տէ, անճագ էլլի եաշընտա կէօրիւնմէքտէ տիր, զիրա ապանօղ կիպի սիմ սիյահ տաշլարը անճագ եանաղլարը թարաֆընտան պիր տղ աղրըմագտա տրը։ —Բէք իշկիւզար վէ ղայրէթլի տիր։ Հէր շէյէ քէնտիսի գամանտա վէ նէզարէթ իսէր. օտուն նանմասը իսէ, իսթէտիյի վագէթ մէգքիւր գանալըն իքի թարաֆ աղրզլարընը տախի թուրմատա միւգթէտիր օլուպ, Շըմալի վէ ճէնուպի Ամերիգանքն հեր իքի թարաֆ սէվահիլի, ատէթա ինկիլթերրա տեվլէթինին մերհամէթի թահթընտա պուլունաճագտրը։

1830 սէնէսինտէ, իքի տեվլէթլեր պէնինտէ ազտ օլունմուշ օլան ահտնամէնին, Միւճթէմէյի Ամերիգաեա աղրը կէլէն էն պէօյիւք նօգթասը պու տուր։

Ամերիգալլար տէրլեր քի, պիզ Էվրօբալլարը հիչ պիր իշինէ գարըշմատրզմըզ կիպի, Էվրօբալլար տախի պիզիմ իշիմիզէ դարըշմամալը տրլար։

Ֆագաթ Ամերիգալլարքն, նէֆսի Էվրօբատա հիչ պիր միլքլերի պուլունմատրը հալտէ, Էվրօբա տեվլէթլերինտէն չօգլարընքն, նէֆսի Ամերիգատա բէք պէպիք միլքլերի պուլունմագտա տրը։

Պու հալտէ, Էվրօբալլարքն պիասպիթիւն Ամերիգա իշլերինտէն էլ չէքմէլերի նա՞սըլ գապիլ օլապիլիր։

Քնզալիք Ամերիգալլար իտտաա իտիեօրլար քի, Ինկիլթերրա տեվլէթի, տիւնեանքն հեր թարաֆընտան Հինտիսթանա կիտիլեմէք եօլլարը թուրմուշ, վէ օնլարա իսթիհքեամ վերմիշ օլտուղու հալտէ։ Միւճթէմէյի Ամերիգա հիւքիւմէթինին, նէֆսի Ամերիգատա օլ տէրեճէտէ էհէմմիեէթի պուլունան Բանամա գանանլանա եանաշմասը պիլէ մէն իտիլմէսինէ, վէ հաթթա մէգքիւր գանալըն պիասպիթիւն ինկիլթերրա տեվլէթի տօնանմասընքն մերհամէթի թահթընտա պուլունտուրմասընա նէ՞ հագգ վար տրը։

Պու հագգը ինկիլթերրայա վերէն, 1830 սէնէսինտէ Միւճթէմէյի Ամերիգա պիզզաթ քէնտիսի իտի։

Ֆագաթ չիմտի մէգքիւր հիւքիւմէթ, 31 սէնէտէն պէրու իշլերին տէյիշմիշ օլուղունու մէյտանա գօեարագ ահտնամէնին տախի տէյիշմէսինի թալեպ իտեեօր։

Վագա հիչ պիր ահտնամէ, 30 40 սէնէտէն սօնրա իշլերին ասլա տէյիշմէմէսինի քէֆալէթ թահթը նա ալարագ ագտ օլունմազլար։

Ֆագաթ հիչ պիր ահտնամէնին տախի էպէտի սուրէթտէ եաշաեաճաղը տա քէֆալէթ թահթընա ալընմամաեաճաղընտան, էկէր ի չին էսասը պիր հագգը սահիհ իսէ, զարարտատէ օլան թարաֆը պիր կիւն անքն թատիլինի (չափաւորութիւ) թալեպ իլլէմսինէ գարչը կէլինմէմէլի տիր։

Անճագ պագը Ամերիգալլարքն զալրէթի իւզրէ, Էվրօբա տեվլէթլերինին վէ ալել խուսուս Ինկիլթերրա տեվլէթինին պիասպիթիւն Ամերիգատան սեեաղընը քեսմէք իտտաալարընա տախի, հիչ պիր հագգ բէնկի վերիլմէզ։

Զիւնքի Ամերիգա, եալքընզ Ամերիգալլարքն տէյիլ տիր։

Միւճթէմէյի Ամերիգանքն պուլունտուղու Շիմալի Ամերիգա գըթաընտա, տեվլէթի միշարիլէյհին, Բուսիա տախի իշինտէ օլտուղու հալտէ, հէման թէքմիլ Լվրօբա աշագիսինէ եագքն, վէ եալքընզ Ֆրանսա տեվլէթինին սն պէշ միլի գատար արագիսի պուլունմագտա իսէ, Ինկիլթերրա տեվլէթինին Ամերիգատա պուլունան արագիսի տախի օնտան անճագ ճիզի պիր չէյ ազ պուլունմագտա տրը։

Էկէր պէպիք պիր ֆարգ վար իսէ, օ տախի նուֆուս ճիհէթինտէ տիր։

Ֆագաթ Ինկիլթերրանքն, ճէնուպի Ամերիգատա օլան մէնֆաաթը թիւճճարիեէսի ճեսամէթի, մէգքիւր նուֆուս ֆարգընքն էհէմմիեէթինի տէ խայլիտէն խայլի թէնգիլ իլլէմէքտէ տիր։

Վէ մատամ քի Բանամա գանալընքն աշըմասը իլէ, կէրէք Շիմալի Ամերիգանքն վէ կէրէք ճէնուպի Ամերիգանքն պիրիպիրինէ եանաշան մահէլլերինտէ, մէնաֆիի թիւճճարիեի կէրէի կիպի պէպիքթմէքտէ տիր, իմտի, Ինկիլթերրա տեվլէթինի, Ամերիգատան վէ այլ խուսուս Բանամա հիհէթինտէն գօվմագ գապկ օլսա պիլէ հագգ գազանապիլիր։

Էկէր մէսէլէ սայիր տեվլէթլեր գէյնինտէ մէվճուտ օլսա եախօտ պիր թարաֆը տիկէրինտէն չօգ գուվվէթի պուլունսա պու հագգ սեօզիւնիւ գալմէմ պիլէ ալմազ իտիք։

Ֆագաթ Անկլօ—Ամագսն գանը թաշբեան Ինկիլիզ վէ Միւճթէմէյի Ամերիգա միլլ թէրինին սուլհ ֆէտտա իլլէմէեէճքբէք ազմէնֆաթլարը պուլունտըգվէ թապիլէթ Հալի քէսպիթմիշ օլան բօլիթիգայի ումումիյէլերի, պու հագգ լուղէթի տիվարընը քէնտիմիզ սիքէր ալմամըզա թէքմիլ պիր ճէսսարէթ վիրմէքտէ տիրլեր։

Ամապամա մէսէլէսինտէ օլտուղու կիպի իշպու Բանամա մէսէլէսինտէ տախի պու իքի ազիմ միլլէթլերին տիկէր միլլէթլերէ պիր տերսի քէպիր վերեճէքլերինի գավիհն մէմուլ իթմէյիեիզ։

Վէ պու նէթիճէեէ նայիլ օլապիլճէք եալքընզ պիր թարիգ վար տրը։

Պու թարիգ տէ Բանամա գանալընքն հարպ վազթինտէ պիթարաֆ իլան իսթիմէսի իլէ, նէ Միւճթէմէյի Ամերիգանքն նէ ինկիլթերրանքն վէ նէ ահտ սայիր հիչ պիր տեվլէթին, կէրէք գարատան վէ կէրէք տէնիզտէն ասլա մէգքիւր գանալա եանաշմամալարը թարիգի տիր։

Ինկիլթերրա վէ Միւճթէմէյի Ամերիգա տեվլէթլերի նիհայէթ պու էսաս իւզերինէ պէյնկլերինտէ իչի թէ՝ վէյէ էյլէմիքլերինտէ, սայիր հիչ պիր տեվլէթին պունա գարշը կէլեճէքլերի իհթիմալտէն կէօրիւնմէզ։

Բանամա գանալը։ Միւմկիրէ գանալը կիպի սըրֆ ումուրու թիճճարիեէ մախսուս պիր վարիտաթ օլաճագ տրը։

Ինկիլթերրա վէ Ֆրանսա մէմալիքլերի պէյնինտէ տէնիզ ալթընտան աչըլաճագ մէֆրէթ թընէլ տախի պու գապիլտէն օլաճագ։

Վէ էկէր էն մէտէնի տեվլէթլերին գուվվէթլերի տախի մէտէնիեէթին բուհու օլան իլմ ու թիճարէթ էսէրլերինի մուհաֆազա վէ թէշվիգ իտէճէք եէրտէ անքն խարապընա իսթիմալ օլունաճագլար իսէ, ութանարզըմզտան եիզլերիմիզի գաբաեարագ, վահշիլիքտէն էօթէեէ հէնուզ բէք տէ եալարմըշ պուլունմամըշմըզը քէմալի մահհուպիեէթլէ իգրար իթմէլիեիզ։

ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

Ամերիկեան Ազգային Գրադարանի Հայերէն Ձեռագրաց Ցուցակ

Հատոր Գ.

Ամերիկեան Ազգային Գրադարանի Հայերէն Ձեռագրաց Ցուցակ

Հատոր Դ.

Ամերիկեան Ազգային Գրադարանի Հայերէն Ձեռագրաց Ցուցակ

Հատոր Ե.

Ամերիկեան Ազգային Գրադարանի Հայերէն Ձեռագրաց Ցուցակ

Հատոր Զ.

Ամերիկեան Ազգային Գրադարանի Հայերէն Ձեռագրաց Ցուցակ

Հատոր Է.

Ամերիկեան Ազգային Գրադարանի Հայերէն Ձեռագրաց Ցուցակ

Հատոր Ը.

Ամերիկեան Ազգային Գրադարանի Հայերէն Ձեռագրաց Ցուցակ

Հատոր Թ.

Ամերիկեան Ազգային Գրադարանի Հայերէն Ձեռագրաց Ցուցակ

Հատոր Ժ.

Ամերիկեան Ազգային Գրադարանի Հայերէն Ձեռագրաց Ցուցակ

Հատոր Ի

դրամներն սպասեն մեզ այս տեղ մինչև որ Միացեալ ընկերութիւնն իւր կանոնաւոր։ հաստատ և յարատեւութիւնն ապահովեալ կերպարանքն ստանայ։

Այս տեղ հասած ձեր վերջին թերթերէն մի թուոյն մէջ Էջմիածնայ Գէորգեան ճեմարանին տարեկան ծախսը հաշուելով կացեալ դուսարն 40.000 մանէթ նշանակեր էիք։ կուզեմ դիտել տալ թէ, մեր ունեցած ստուգագոյն տեղեկութեանց համեմատ, միւսալ ճեմարանին մ.միայն դասատուաց և պաշտօնէից ռոճկոց տարեկան դուսարը կը հասնի մօտ 40000 մանէթի։ իսկ ուսանողաց ուսեստի և հանդերձեղինաց ծախքերն ալ ի միասին առնելով 65000 մանէթի գումարի կը մօտենայ, և կարծեմ թէ գալ տարուան ընթացքին համար ալ 5000 մանէթ ևս պիտի աւելի յատկացուի ճեմարանին։

Լուր առինք թէ Աղէկսանդրապոլի մէջ մանկանց տարրական էշլէլ (աքարլաթին) ըսուած մեհնացու հիւանդութիւնն երևան ելնելով, արքունի և թէ ազգային վարժարաններն սկսեր են փակել և ուսանողներն ցրուել։

***

ՇԱՊԻՆ ԳԱՐԱ-ՀԻՍԱՐ

Տէրսի զրմբնտա մաթպամնդա կէօնտէրիլիշ տիր։

Խմբագիր։

Մանչուրէ էֆէնտիս օրաթերթի 4788 թուոյն մէջ Շ. Գարահիսարէն վահան սատրագրութեամբ երկու յօդուածներ կարդացինք։ Մեր նպատակն է առաջին յօդուածին դէմ պատասխանել, երկրորդն անշուշտ կընդունի արժանաւոր պատասխան մ'այն անձէն, որ ենթակայ եղած է կոչտ յարձակման։

Նամակագիրը իւր բանդագուշանաց մէջ անքան յառաջ դացած է որ առանց իրողութեան և հաստատուն ապացոյցի գուեհիկ լեզուաւ կեղտոտ լոյձանք կը թափէ ազգ. մի քանի պատուաւոր անհատից դէմ, որոց անցեալն ու ներկայն Գարահիսարցիք լաւ քանզայն կը ճանչնան։

Յօդուածագիրը խոհեմութիւն համարած է անոց անունը թաքուն պահելն «Շ. Գարահիսարի ազգասէր աղան» խորագրին ներքեւ, անշուշտ գուշակելով գլխուն դալիք պատահարը։

Այդպիսի ցնորականութեան մը պատասխանելու զինջանել յանձն չէինք առներ, եթէ մեր ազգին մէջ մեր դիւրահաւանները չլլային, որոնք ամեն մէկ լսած բաներուն մէջմէկ ճշմարտութեան դոյներ կուտան։ Ուստի նամակագրին լեզուով իր ձրի լուտանաց և լպրշանաց արժէքը ցուցնել կը փափաքիմք արդարադատ անձանց ուղղամտութեան և ընթերցող բարեկամաց ճշմարտութիւնը քննասիրելու և ըստ այնմ վճռելու բացարձակ գատաստանին վերայ վստահ լինելով։

Յօդուածագիրը՝ անարդելու դիտմամբ կըսէ, «Ի՞նչ կանէ այս ձեր աղան ազգասէր կոչուելու համար, կառավարութեան դուռը կը դեգերի կրծան փնտռելու համար» թէ ի՞նչ է այս կրծանը, քիչ մը վերջը իւրոյ պտի գայ ի խաւարէ և ի մթութենէ։

Նախ կը պարտաւորինք յայտնել թէ՝ այդ պատ. ա՛ձ՝ որ նամակագիրը նախատելու ելած է անամօթաբար, կառավարութեան դուռը կառավարութիւն մ'է. հարիւրաւորներէ մին եղող իրողութիւն մը պատմեմք որ կրնայ հաստատել ճշմարտութիւնը և ըմբերանել ամեն բերան։

Ասկէ քանի մը տարի առաջ Գարահիսարի գիւղերէն Հայ ընտանեաց մի հարսը բռնութեամբ կը տաճկնայ։ Նախորդ առաջնորդը չէր կրցած կրցել զայն կարալարութեան ձեռքէն. այդ վերհանձն և քաջ Հայը միայն կարող եղաւ առնուլ, մերթ սպառնալեօք և մերթ համոզմամբ վերադարձնել զայն իւր տունը։ խեղճ ընտանեաց հայրը արտասուք թափելով երախտագիտական զգացմամբ անոր ոտքը խոնարհութեամբ համբուրելու կը ջանար։ Ահա այս հակիրճ պատմութիւնը կը ցուցնէ թէ ձեր արժանիքն որքան բարձր է նա. ապահով եղէք, ձեր լուտանքները մինչև իսկ անոր գարշապարին քով չեն կրնար հասնել։ Ձեզի միայն պաշտօն մը կը պակսի ընել, քանի մը տարի անոր քով ծառայութեան մտէք և պիտի տեսնէք անոր վեհ հոգին։ Նախորդ առաջնորդին զեղծման դէմ բոլոր ազգը ինքն էր միայնակ երբ ուրիշները կը լռէին։ երբեմն ձեր փայփայած ոսկւոյ հայրերու դէմ ազգ. կալուածական խնդրոց համար՝ վիճողը ինքն էր միայնակ երբ ուրիշները կը լռէին, վերջապէս ազգային ամեն իրաւանց պաշտպանութեան մասին ինքն էր միայնակ համախոհ և ազնուամիտ անձանց մէջ իւր առաջնութեամբ. եթէ այս քանիցով չկրցաք համոզուիլ, ուրիշ ատեն կրկին կը տեսնուինք, անհոգ եղէք։

Թէ ի՞նչ էր այդ կրծանին գաղտնիքը զոր խոստացանք իմեր հանել Շ. Գարահիսարի մէջ մի քանի տարիէ ի վեր ազգ. հայուական վէճեր, կալուածական խնդիրներ հատարակութեան միտքը յուզեցին, մինչև իսկ կռիւներ ծագեցան. որոց հետեւանքը եղաւ ազգ. դպրոցին փակումը։ Այս ընդհանուր դժբաղդութեան ատեն պարոնը չկրցաւ դատատուն մնալ և. և. և. իւր իմաստակութեամբ կրծան չահել. ահա այս է կրծանը, այս է այնքան բարձրագոյն բարբանջանաց չարժառիթները, ընթերցող բարեկամ, իսկ ազգին այն հարիւրաւոր ոսկիները վատնուեցան հարիւրաւոր մանկանց համար. քեզ սիրելի ածականը պատառոյծ հացկատակը արժանավայել ճաշատ ճակատդ վրայ կը դրոշմենք անոր մերկութիւնը ծածկելու համար, հիրիսասէրը լաղ գիտենք. եթէ ուրիշին հասկցնել կուզէք, այդ ուրիշ խնդիր. հաժատանձի մը անրիծ ճակատին վրայ չէք կրնար մուր քսել գաճաճ հասակով, քանզի նա դրական կեանք ունի։

Աղքատիկ դասատուաց դէմ պատերազմ հրատարակել, ձեր երևակայական ցնորից միակ ծը նուդն է, խեղճ ապիկար չուտրումդ հոս ծայրայեղութեան հասած է. ընտիր հաժադամներ պատրաստած ես քեզ նմաններու։

Իսկ Ս. Գ. ի գալով չենք ճանչնար զինքն և իւր գործերը. ըստուերները թող ելնեն մեր ստուերաբանին խօսք հասկցնեն։

Դրքին միւս երեսը կարդացինք և տեսանք ձեր սև երեսը, սև զրպարտութիւնները, զրաբանութիւնները, հայհոյութիւնները. որոնք կը յայտնեն թէ ներքնապես ինչ կարգի անհատից կը վերաբերիք։ Ազգային վարժարանական, եկեղեցական և. և. և. որոց համար ձեզ նման ցուցամոլ սուփեստներու հաշիւ տալու պարտաւոր չենք. քանզի նուաստութիւն կը համարենք այսպիսի բան մը և կը թողունք որ գործը, իրականութիւնը ինքներն խօսին։

Մեծ. խմբագիր, հաճեցէք հրատարակել սոյն պատասխանը կանխաւ ընդունելով մեր շնորհակալութեանց և սրտի անկեղծ հաւատիքը։

Շապին Գարահիսարցի

Մանուկ Ե. Թորոսեան

1882 յունվար 9

Կ. Պոլիս

ԱՏԱՆԱ

—

Աթիւէրի մէջ թաղուած տախտի տէրմի զրմբնտա մաթպամբզա կէօնտէրիլիշ տիր։

. . . Տէր,

Ժամանակէ մը ի վեր Մանչուրէ էֆէնտի լրագրին մէջ քաղաքիս Միացեալ ընկերութեանց վարժարանաց վիճակին և մեզ նկատմամբ այլ ընդ այլոց տեղեկութիւններ պարունակող Հայերէն և մերթ Տաճկերէն գրութիւններ կը հրատարակուին, գրութիւններ՝ որք թէ ուրոյն ուրոյն ինքզինքին կը հերքեն և թէ զիրար կամրաստանեն։ Շատեր ատոնց հերքումը, և վարժարանաց գոյնը փոխելու յանդգնող պարոնին խստատակուիլը կը խնդրեն մեզմէ, վարժարանաց բուն վիճակին հրատարակութեամբ։

Ցիշեալ մեծապատիւ ազգայնոց սաչավ կըսեմք թէ մենք գիտեմ. ան և փողոցի լեզուի վարժ չենք և այլ դէն կարևորութիւնն ուարժէքը Հայերէն հասկցող և վարժարանաց վիճակին անձամբ հասու ողջամիտ ազգայնոց և օտարաց իսկ քաջալերանօք լինելով, եթէ այդ գրութեանց վրայ թրքնել կը մեայ մեզ, կը խնայենք և զայն որ մի գուցէ Մանչուրէի անպատկառ հիւրն հրճուի ու չնորհակալ լինի ըստ առաւին թէ «երեսը թքնես, փառք Աստուծոյ անձրև եկաւ կըսէ»։

Քաղաքիս Միացեալ ընկերութեանց վարժարանաց իսկական վիճակն արդէն քաջ ծանօթ լինելով թէ Միացեալ ընկերութեանց պատուարժան ցնորքն ժողովին և թէ Ատանայի անչահասէր և անկողմնակալ անձանց, Հայոց և օտարազգեաց, պատեհ առթի կը թողում հրատարակութեան տալ՝ զոր նախանձու և այլ և այլ նկատմանց խնդրանքն երբէք չը պտի յաջողին անուանարկել, և զորոյ յորդնու արժէքը ժամանակն աւելի պանծալի պտի ընէ յամօթ և ի նախատինս սեռխորհուրդ թշնամեաց։

Հաճեցէք, մեծ. խմբագիր, հրատարակել ներկայս Ձեր պատուական լրագրին մէջ և ի դուցէ իմ խորին յարգանացս հատիքը որով պատիւ ունիմ զձեզ բարևելու։

Գ. Մ. Լ. ՀԷՆ

Ատանա 24 դեկտ. 1881

'Ի ՄԱՀ

Պ. ԵՂԻԱԶԱՐԱՑ ՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆ

վաղամեռիկ տեղին նոյ

—

Ցիսուր Հանդիսակաց։

Աչխարհս՝ ողբերգութիւն մը, կեանքը ձանձրոյթ մը, և բոլոր ուրախութիւններ՝ ցնորքներ են սոսկ. միթէ կը բաւեն այս անշունչ արարածները՝ լեցնելու համար անհունութիւնը, որուն բարբարանն է մահը, անյատակ են երկնից ոլորտները, սակայն դու, ո՛վ մահ, անողորմ դահիճ մարդկութեան, որչափ կը խաբուիս քու ազիտարեր պայտոնիդ մէջ. դիտցիր որ այս արարածը, որ կ'զոհես դառն հրճուանօք, անարդել թռչիներ ունի դէպի յանմահութիւն թեւարկելու. ո՛րչափ ինդութեամբ կը կայդամ նախնեաց սա՛ տողը, մահ ու էմպեալ մահ է, մահ էմպեալ՝ անմահութիւն։ Ատառ ի՞նչ արդեօք Սոկրատ իւր տխուր բանդին մէջ աւելի ուրախ, աւելի պերճախօս էր, որպէս մեր Եղիան իւր ցաւոց անկողնոյն մէջ. ինչո՞ւ արդեօք մահադեղն ըմպած ժամանակ՝ իւր սիրելեաց մխիթարութիւններ տալու կ'արիանայր. խիստ լաւ կ'ըզգայր Եղիա ասոնք, Եղիա աշխարհի անհամարհողն էր, նա իւր աչքերովը երկինքը կուլ կուտար, կ'զգայր 'ի սրտէ թէ՝ երանելեաց բնագաւառն էր իւր օթևանը հոն ուր զուարթնոց ծիծաղներն կընդունին անմեղը, կողջագուրեն զանի անուշաբոյր խնկեւեօք, հեշտաղուարճ դալարեաց վրայ հանպուցանելով. ընդերկար ծծեցի եղիայի եղբայրական սէրը, ընդերկար խնկարկեցի իւր գորժունեայ և ուսումնասէր կեանքը, ճեմարանի անչուք յարկին ներքև ուր կըցուցնէր կորով և աշխոյժ ազգասիրի, իւր բնաբոյս հանճարը՝ պաշտելի խորան մեր բարձր ազգացմանց. ահ, եթէ աշխարհս խաբուսիկ է ինչո՞ւ ուրեմն, սիրելիդ իմ եղիա, ինչո՞ւ ուրեմն վեհ և առաքինի օրինակ հանդիսացար իմ և բազմաց առջև, ինչո՞ւ ուրեմն դեռ ևս կենաց բարձրաւանդակն չհասած ժամանեցիր ի քոյդ օրհասքու փառաւոր մանկուիլդ խոստում մ'էր ապագայ յաջողութեանց. ներե՛, եղիա, սրտիս յուզմանցը. անզոր են խօսքերս զոր առ ցաւոց կ'արտաբերեն չրթունքներս. տխուր պարտք մ'է այս զոր կ'կատարեմ քու դագաղիդ վրայ իմ և ընկերակցաց կողմէն, ոչ միայն ըսելու համար թէ դու անմեղութեան զոհ մը էիր, այլ ոկ յայտնելու թէ դու եղիրաց սահմանները թեւակոխեցիր Աստուծոյ փառաւորութեանց վերայ խունկ մ'ըլլա՛ս։

Պայծառ գիշեր մը երբ դիտեմք զերկինս աստեղազարդ, պիտի մտածեմք թէ եղիայի հոգեական է որ կ'թռչտի անհունութեան կամարներուն վրայ. զուարթնոց քաղցր ժպիտը պիտի ըլլայ սա՛, միշտ պիտի երևութանայ մեզ եղիան սպիտակազգեստ և բարեբաստիկ իւր օթևանին մէջ. այլ դուք թերևս ըսէք թէ՝ նորա նշխարները գերեզմանական հողակոյտին մէջ պիտի կաչկանդուին յաւիտեան, անբաւական է հողապատեանը ընդունելու համար իմ վաղամեռիկ մտերիմս՝ որուն կեանքը եղբայրութեան սիրոյն կը բորբոքէր. նա անչուշտ Գարիբեանց փողոյն հնչմամբը վաղ իսկ ժիրաժիր պիտի զարթնու, իբրև թեթև քուն մը թօթափելով յանձնէ, պիտի ընթանայ հոն իւր սիրելեաց յառաջընթացն ըլլալով, հոն պիտի տեսնեմք զանի անչուշտ՝ որուն արժանացած է իւր զովելի բարուքն։

Իսկ ես, յետինն իւր ընկերակցաց, և ընդ իս սիրելիք նորա, իւր որդեգրորով ծնողքը և սիրասուն եղբայրները և քոյրերը, բոլորեքեանս ուրախանամք անոր ներկայ երանութեան վրայ, եթէ որ 'ի մէջ արտասուէ սորա վրայ մարդկային տկարութեամբ, նա նուազ կ'զգայ անոր երջանիկ վիճակն յերկինս. եթէ որ 'ի մէջ սղբայ և հեծէ այս կորստեան վրայ, նա աւելի աշխարհի յարած է, նա աւելի աշխարհի սուտ հաճոյքներուն հրապուրուած է. ըղձեմք մայրդկային տկարութեան, արիանամք մեր սիրելւոյն յաստեաց երջանիկ փոխման վրայ, ըստ փափեմք մկզմէկ . . .

Եւ Դո՛ւ, սիրեցեալդ իմ եղիա, ազօթէ անմահին առջև մեր այս դատն վճռաց թեթևացման համար, քու յիշատակդ անբաժան պիտի մնայ 'ի մէջ. եթէ հարցընեն մեզ թէ՝ ո՞ւր է եղիա, ըսեմք ամենքիս.—եղիան ողջ է, միայն թէ իւր երանութեան մէջ կը ննջէ։

Ոսկան Գաբամճեան

1881 դեկտ. 31

Իսկիւտար

ՏՕԳԹՕՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

—

Իպէթը էֆէնտիկ, եանի ֆրէնկի, պէլսօուզլուղու, ալաթը թէնասիւլիկ, (ծննդական գործարանք) վէ թէքմիլ իտարա տիր քէյֆիպղլիքլեր իչին

ԹԱՊԻՊԻ ՄԱԽՍՈՒՍ

Տօքթօրը մուսիւէյհ սապէդը վէճհ իւզրէ հէր կիւն սաաթ պէշտէն մինչև պիրէ գատար պաղչէ գարուսընտա Համիտիյէ թիւրպէսի սրրասընտա Իքի Գարուլու թապիր օլունան Սինապեան Վիչէն աղանդրն 32 նիւմէրօլու էճզանխանէսինտէ խասթալար գապուլ իթմիկի կիպի, բազար կիւնլէրի տախի պէյօղլունտա Ալա ճամիսինտէ, Սագըզ Ա զանը ճատտէսինտէ 27 նիւմէրօլու քէնտի խանէսինտէ խասթալար գապուլ իտէր։

ՊԷՕՑԻԻԳ ԼԻԳԻՏԱՍԻՕՆ

Օ ԳԱՄԷԼԻԱ

ԳԷՕՑԻԻԳ ՄՕՏԱ ՄԷԳԷԶԱՍԸ

Ն: 8 ՀԱՃՕԲՈՒԼՕ ԶԱՐՇԸՍԸՆՏԱ Ն: 8

Օ ԳԱՄԷԼԻԱ մաղազասը՝ հէր սէնէ փեսրվար այընտա իճրա իթտիկի լիգիտասիոնը պու սէնէ քէնտի միւշթէրիլէրինէ պիր սուհուլէթ օլմազա պէրապէր Եը պաշը հէտիսէլէրինէ տախի մախսուս օլմագ իւզրէ, 1881 դեկտեմբեր 7նճի բազար իրթէսի կիւնինտէն իթթիպարէն իճրա իսլէնէճէք տիր։ Գիր այ միւտէթ տէվամ իտէճէք օլան իչպու լիգիտասիոնտա էնվայը եէնի մոտա գումաշլարքն նէֆիս վէ ալա ճինսլէրի պուլունճաղը կիպի, ֆիյաթլարը տախի զայէթ էհվէն օլաճաղընտան, թէչրիֆէ բազպէթ պույուրան միւշթէրիլէրինի հէր հալտէ մէմնուն իտէճէկինի խասսէթէն իլան իտէր։

ՇԱՐԳ ԶԱՐՇԸՍԸՆՏԱ

ՔԻՐԱԼԸԳ ՕՏԱ Վէ ՄԱՂԱԶԱՍ

—

Սթամպօլտա ֆինճանճըլար եոգուչունտա ՇԱՐԳ ԶԱՐՇԸՍԸ նամը իլէ մարուֆ եէնի չարշընըն օտա վէ մաղազալարը թիւճճարան, սարրաֆան, աթըպպա վէ ավօգաթլարա վէ սաիր զէվաթը միւթէպէրեեէ իճար օլունմուշ իսէ տէ, մէզքիւր չարշրտա հէնուզ քիրայա վէրիլմէմիշ օլան 8 օտա վէ 3—4 մաղազա տախի իճարա վէրիլէճէկլէնտէն, թարիպ օլանլարըն չարշուի մէզքիւրտէ 20 նիւմէրօլու մաղազայա միւրաճաաթ իլէմէլէրի իլան օլունուր։

Մէզքիւր օտա վէ մաղազալարը իսթիճար իտէճէք քիմսէլէր, պէքեար վէ զէվաթը միւթէպէրէտէն օլտուգլարը հալտէ, կէճէլէրի տախի քէնտի օտա վէ եա մաղազալարընտա եաթապիլէճէքլէր տիր։

Օ ԼԻՕՆ

ՊԷՕՑԻԳ ՄՕՏԱ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

ՊԷՕՑՕՂԼՈՒՆՏ ՏՕՂՐՈՒ ԵՕԼՏԱ Ն: 8

—

Մաղազամըզա պու տէֆա ֆիսթանըզ իչիւն գումաշլար, սաֆի իրէքլի վէ իրէք իլէ գարըշըզ եունլու կարնիթիւլլեր, էսվապլըզ չուհալար վէ իրէքլիլեր, սաչագ վէ գօրտէա վէ ֆանթազիա մաթալարը, էլբազէլեր, բամպուգ վէ եիւն չօրապլար, ըէյնեէ էլտիվնէրի օլարագ թէքմիլ սէյվէ մալլար կէվմիշ օլտուղունու բաղազէթլու էհալիյէ իլան իթմէքլէ իֆթիխար իտէրիզ։

Մաղազամըզ հէնուզ թէէսիս օլունմուշ օլուպ, բաղազէթլու էհալի՝ օրատա քէնտի կուսթօսունա կէօրէ հէր նէվի թազէ վէ եէնի մոտա մալլէր պուլաճագ տըր։

Էմթաամըզդն էյի ճինս օլտուղունա վէ ֆիյաթլարը էհվէն պուլունտուղունա գանաաթ հասլը իթմէք իչիւն, գատանլարդն զիղզաթ մաղազամըզը թէչրիֆ պույուրմալարընը թավսիյէ իտէրիզ։

ԱԹԼԱՍ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

ՄԻԻԹԷՖԷՐՐԻԳԱ.

Շարգտա պիր խալի միւտէթ ինկիլիզ գօնսօլսլըզը իթմիշ օլան վէ էրզրումտա տախի 1841 սէնէսինտէն 1844 սէնէսինէ գատար մէմուրիյէթը մէզքիւրէյի իճրա իտէն Սըր Ուիլիըմ Հօլմըս՝ պու տէֆա Լօնտրատա վէֆաթ իթմիշ տիր։

—

Զանագ գալէսինտէն Լէվանա եաղըլարընա կէօրէ, չէհրը մէզքիւրլէ Պալըքէսէր արասընտա պիր թարիգը հէտիտ ինչասը միւթէսավիր օլուպ, մարտտա պաշլանըլաճագ օլան ինչաաթա հասր օլունմագ իւզրէ թէքմիլ միլլէթ տախիլինտէ աչար վէրկիսինէ 100տէ 2 զամմ օլունմասընա վէ կէլէճէք սէնէնին թէմէթթիւ վէրկիսինի արթըրմագա պարքէսէր մէճլիսը իտարէսի թարաֆընտան գարար վէրիլմիշ տիր։ Պու թէսաֆիր սայէսինտէ 40—50000 լիրա գատար թէտարիճ իտիլէճէկի թախմին օլունմագտա տըր։

Քէզալիք չէհրը մէզքիւրտէն խապէր վէրիլտիկինէ կէօրէ, սէնէվի Զանագ գալէ լիմանընտա միւխթէլիֆ պանտէրալը 1100 զրթա վաբոր կիրիպ, պիր օգատար տա լիմանը մէզքիւրտէն հարէքէթ իթմէքտէ տիր։ Եալընըզ բրաթիգա ալըպ կիտէն վաբոբլար պու հիսապ տախիլինտէ տէյիլ տիրլէր։

—

Ինկիլթէրրանըն ումում Անատոլու գօնսօլսը միրալայ Ուիլսըն՝ Ատանայա միւվասլէթ խտուպ, օրատան տա գօնսօլսս վէքիլի միւլազիմ Մ. Պէնէթ իլէ Սիսէ ազիմէթ իթմիշ տիր։

—

Էշգընեա սէրքէրտէսի Արնավուտ Էսմէր՝ պունտան ազատմ իպմիր հէվալիսինտէ իճրան չեգավէթլէ մուհիպը տէհշէթ օլտուգտան սոնրա, պիր վագթ զայպ օլուպ պու տէֆա եինէ 5—6 գատար Զեյպէքլէ պէրապէր մէյտանա չըգարագ իճրան չեգավէթէ պաշլամըշ օլտուղունտան, Ագսար ճիվարընտա պիր մըգտար ժանտարմա ասքէրի իլէ մուհարեպլէեէ թութուշուպ, պիր սաաթ գատար տայանմըշ, վէ պու մուհարեպէտէ մէրդումըն 2 ատամը թեւլէֆ օլմուշ տըր։

—

Ազ—Հիսարտան Իպմիրտէ պիր կաղեթաեա եաղըլարընա կէօրէ, օրատա պիր Իսլամ գատընը չըլարարագ, իքի գէշընը պօղմուշ, վէ քէնտի եիւգիւնիւ տէ մագասլա եըրթմըշ տըր։

—

Կիրիտտէն խապէր վէրիլտիկինէ կէօրէ, բոյիթիգա թէօհմէթիլէ իթհամ օլունան պիր չօգ էշխաս՝ զաթը հազրէթը Շէհրիյարի թարաֆընտան աֆվ օլունարագ, սէպիլէրի թախլիյէ օլունմուշ տըր։

—

Իւչ հաֆթա էվվէլ Ֆրանսա մէճլիսը աեան ազասընտան Մ. Հէրօլտ վէֆաթ իտէրէք տինճէ հիչ պիր այն իտիլմէմէքլէ պէ-

Ատանայա միւվասլէթ խտուպ, օրատան տա գօնսօլսս վէքիլի միւլազիմ Մ. Պէնէթ իլէ Սիսէ ազիմէթ իթմիշ տիր։

—

Էշգընեա սէրքէրտէսի Արնավուտ Էսմէր՝ պունտան ազատմ իպմիր հէվալիսինտէ իճրան չեգավէթլէ մուհիպը տէհշէթ օլտուգտան սոնրա, պիր վագթ զայպ օլուպ պու տէֆա եինէ 5—6 գատար Զեյպէքլէ պէրապէր մէյտանա չըգարագ իճրան չեգավէթէ պաշլամըշ օլտուղունտան, Ագսար ճիվարընտա պիր մըգտար ժանտարմա ասքէրի իլէ մուհարեպլէեէ թութուշուպ, պիր սաաթ գատար տայանմըշ, վէ պու մուհարեպէտէ մէրդումըն 2 ատամը թեւլէֆ օլմուշ տըր։

—

Ազ—Հիսարտան Իպմիրտէ պիր կաղեթաեա եաղըլարընա կէօրէ, օրատա պիր Իսլամ գատընը չըլարարագ, իքի գէշընը պօղմուշ, վէ քէնտի եիւգիւնիւ տէ մագասլա եըրթմըշ տըր։

—

Կիրիտտէն խապէր վէրիլտիկինէ կէօրէ, բոյիթիգա թէօհմէթիլէ իթհամ օլունան պիր չօգ էշխաս՝ զաթը հազրէթը Շէհրիյարի թարաֆընտան աֆվ օլունարագ, սէպիլէրի թախլիյէ օլունմուշ տըր։

—

Իւչ հաֆթա էվվէլ Ֆրանսա մէճլիսը աեան ազասընտան Մ. Հէրօլտ վէֆաթ իտէրէք տինճէ հիչ պիր այն իտիլմէմէքլէ պէ-

ԱՐՈՒԵՏՈՒ ՓԱՐԼԻՆԻ ԴԱՆԴՈՂԴԻԿԻ

ՀՈՐԻՆ ԱՎԱՆԴԱՎՈՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

Ինչպես ուրեմն ամենամարդասիրական, չօգտագործելով ոչ մի ինչպիսի ոչ մի սիստեմ, ամենայն դյուրությամբ ստանալ ամենաանարատ, ամենաանարատ ինչպես ամենաանարատ ինչպես ամենաանարատ ինչպես